

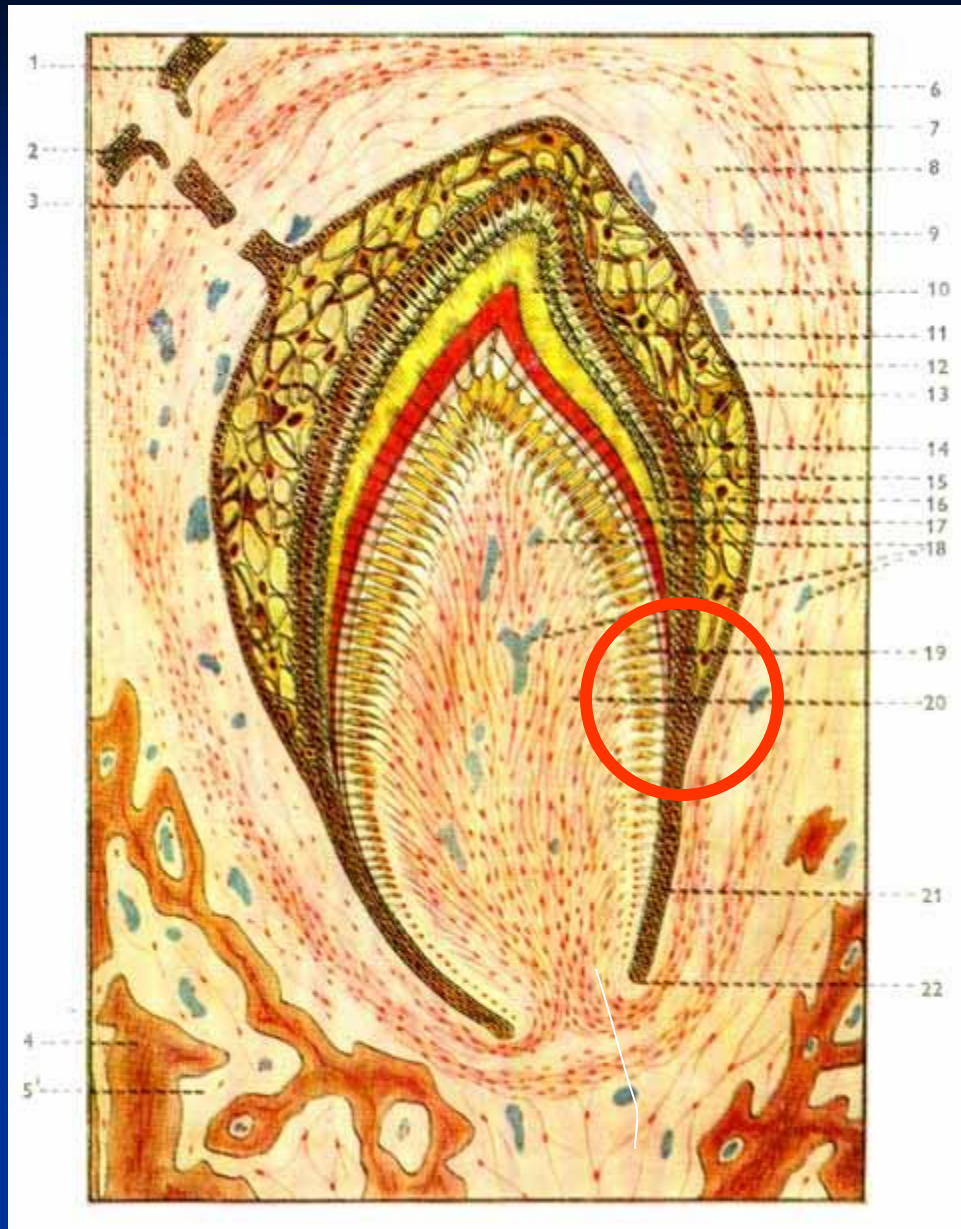
Cervikální defekty

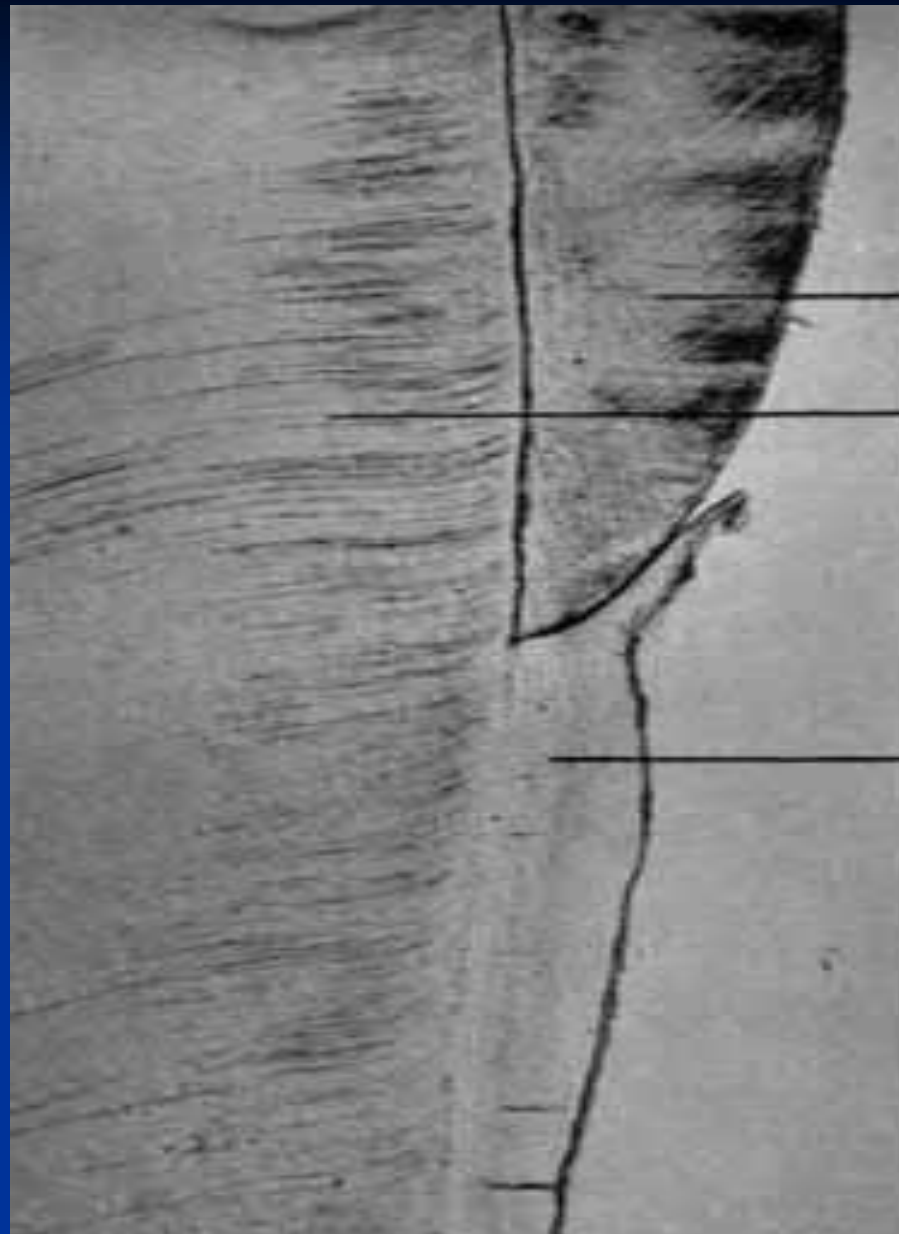
Cervikální oblast

- Složitě uspořádání zubních tkání
- Místo habituálně nečisté
- Blízkost dásně
- Obtížné udržení sucha – tok sulkulární tekutiny, popř. krev
- Specifické namáhání při žvýkání v důsledku elastické deformace zubní korunky – riziko abfrakce

Cervikální oblast

- Složité uspořádání zubních tkání
- Místo habituálně nečisté
- Blízkost dásně
- Obtížné udržení sucha – tok sulkulární tekutiny, popř. krev
- Specifické namáhání při žvýkání v důsledku elastické deformace zubní korunky – riziko abfrakce

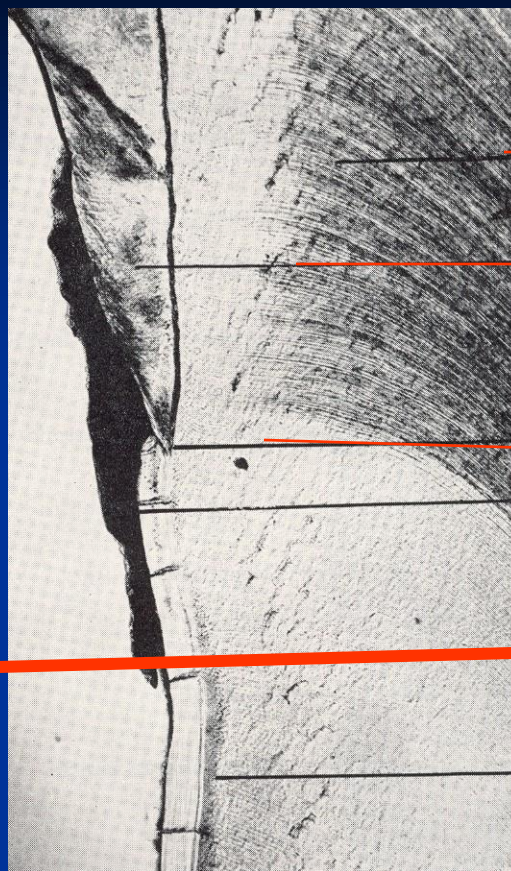
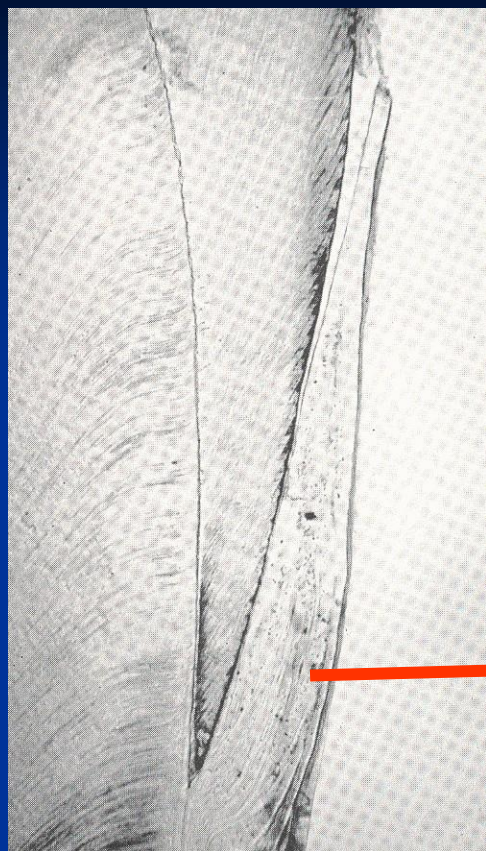

Sklovina

Dentin

Cement

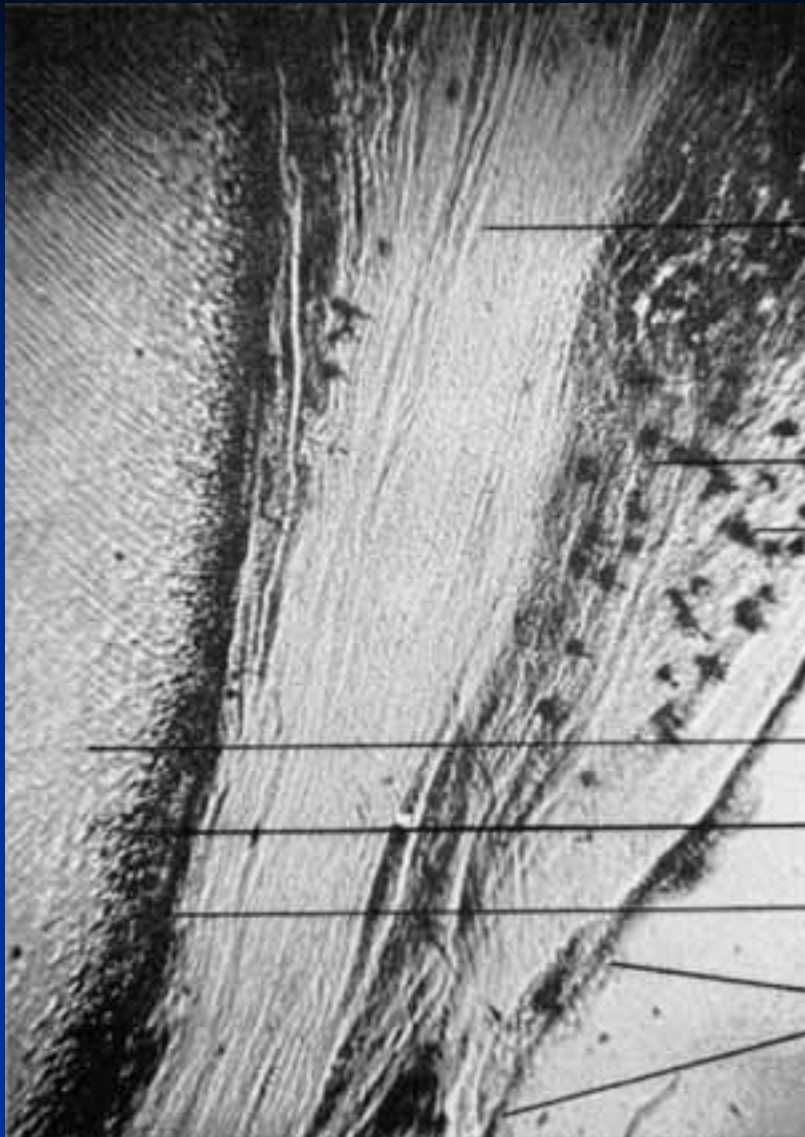
Dentin

Sklovina

Rozhraní

Cement

Tomesova vrstva

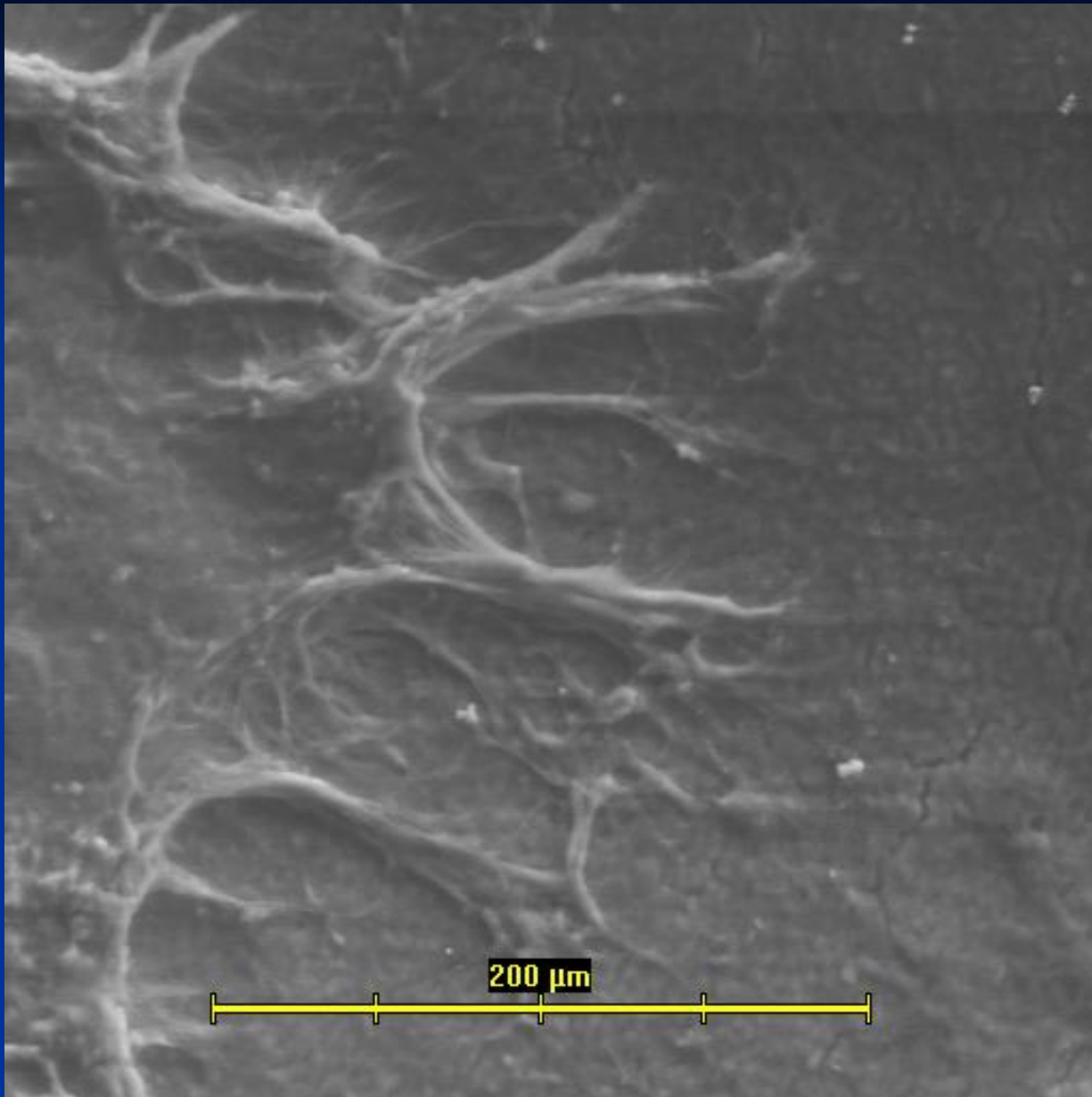
Acelulární cement

Celulární cement
Lakuna cementu

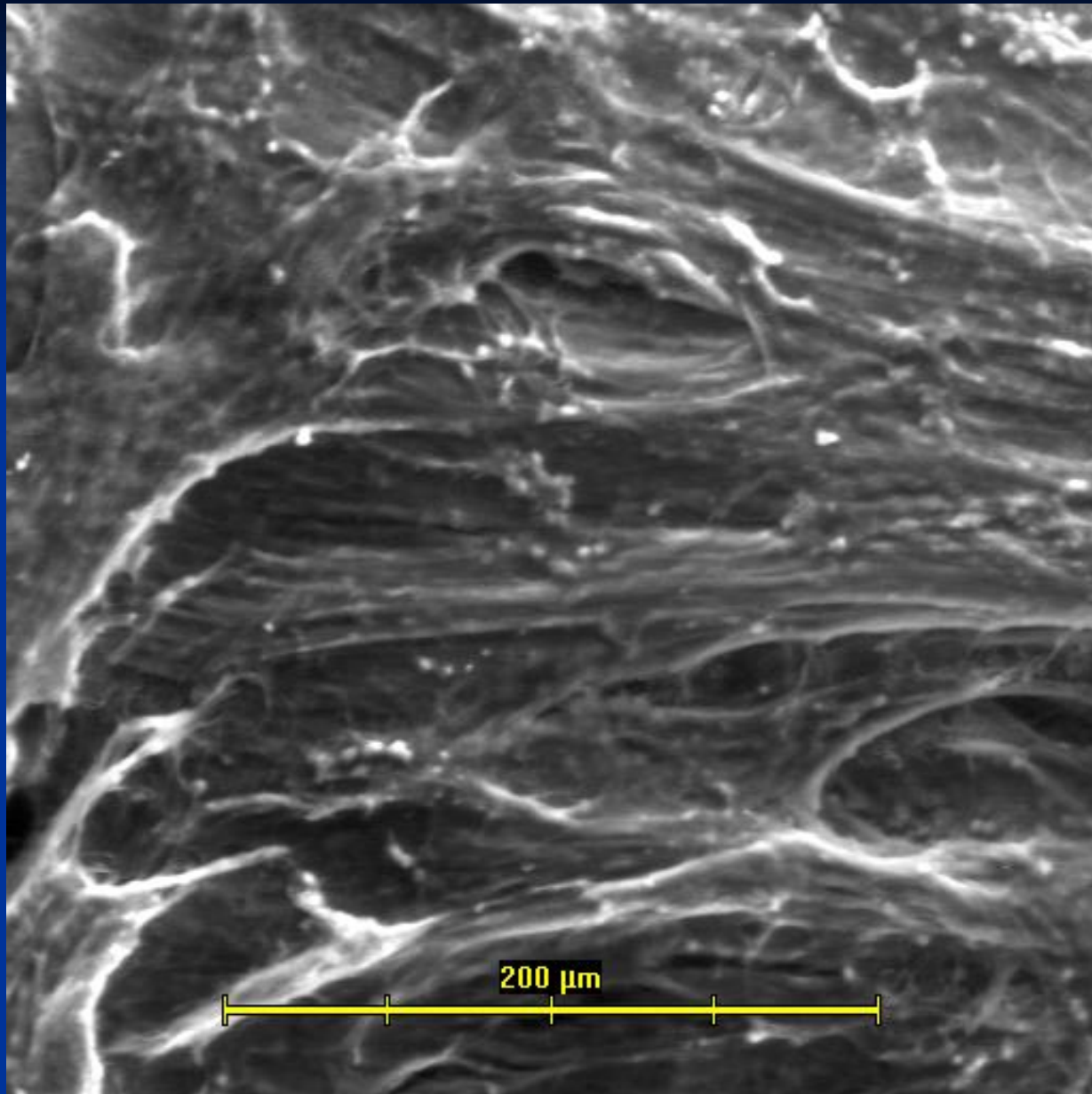
Dentin

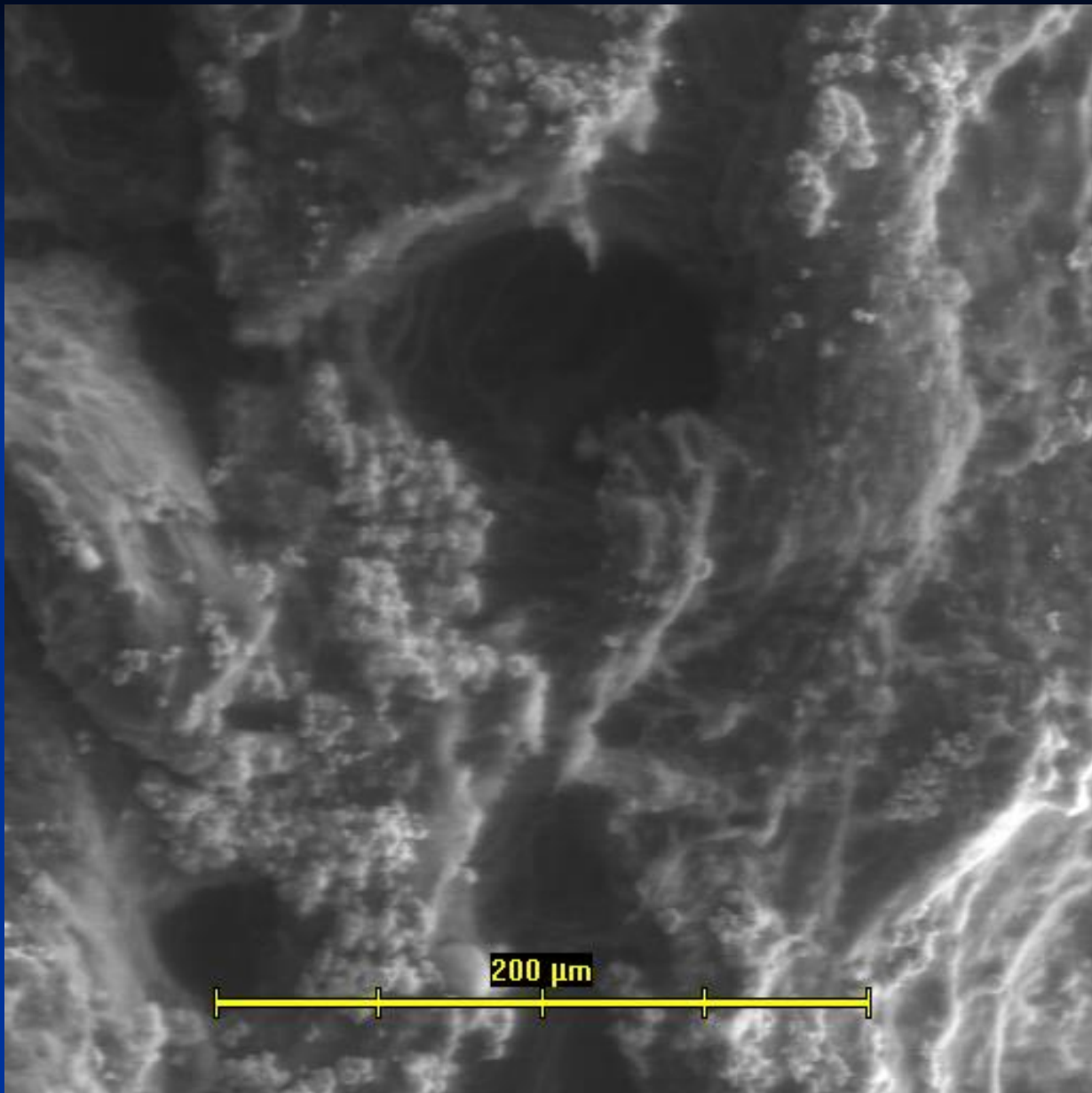
Tomesova granulární vrstva
Dentinocementové rozhraní

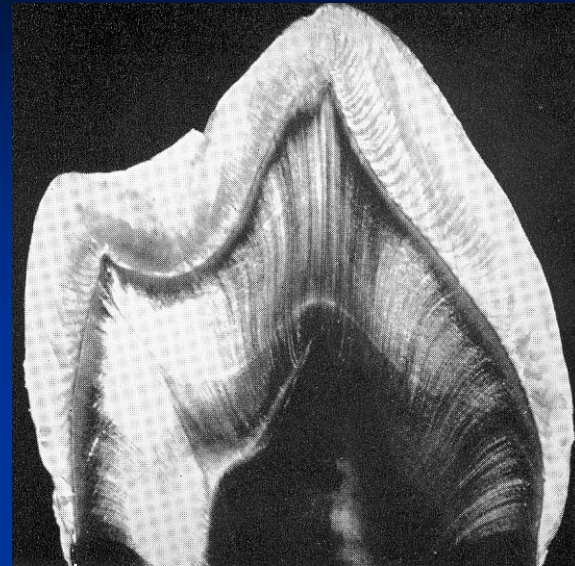
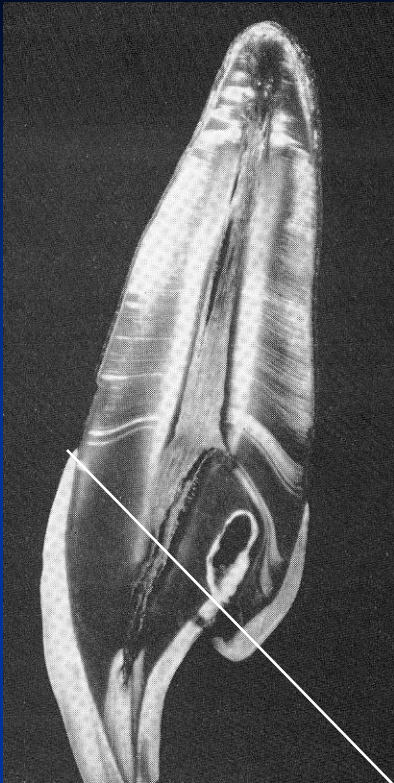
Úpon periodontálních vazů

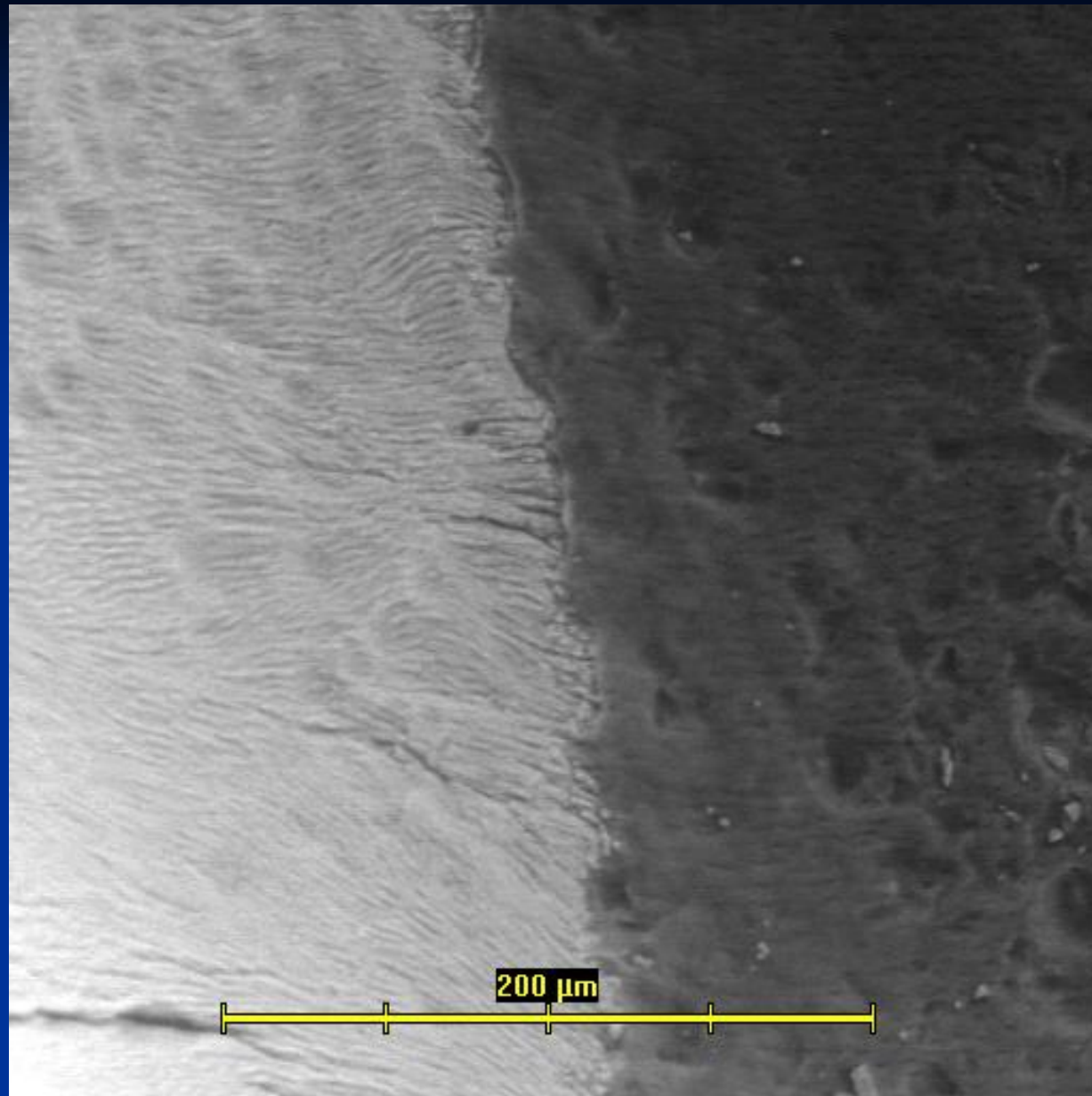

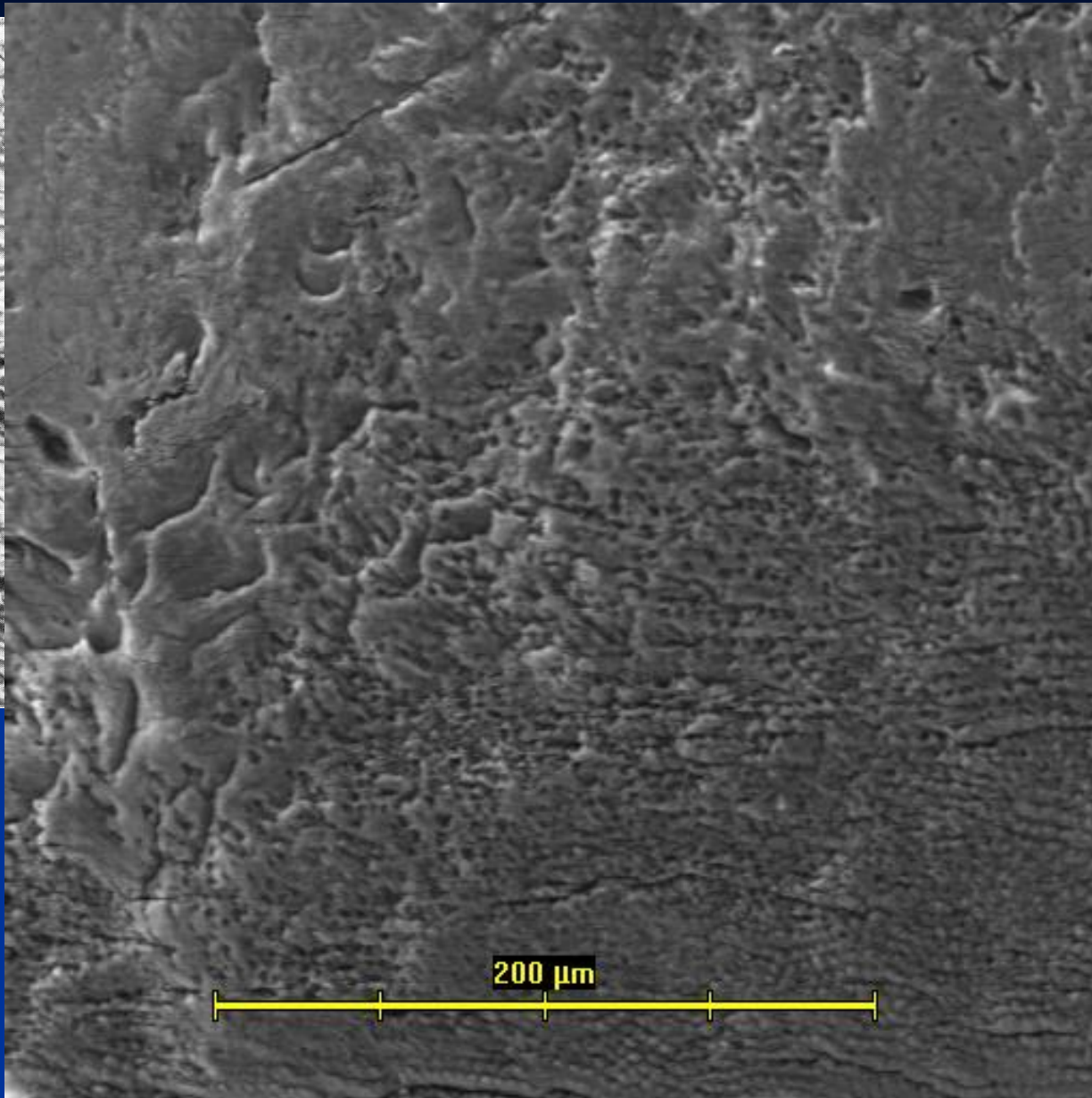
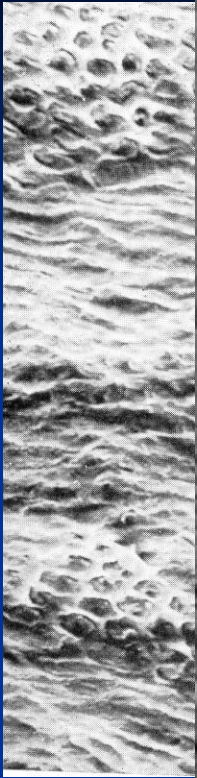

Sklovina v cervikální oblasti

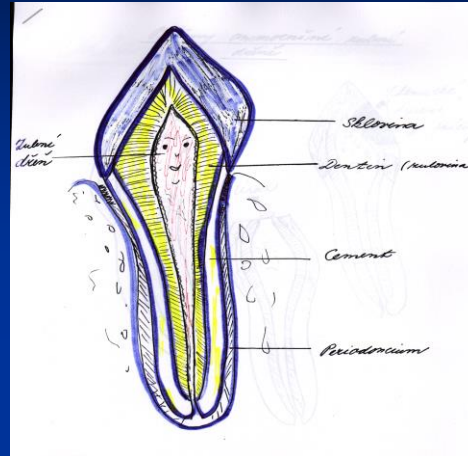

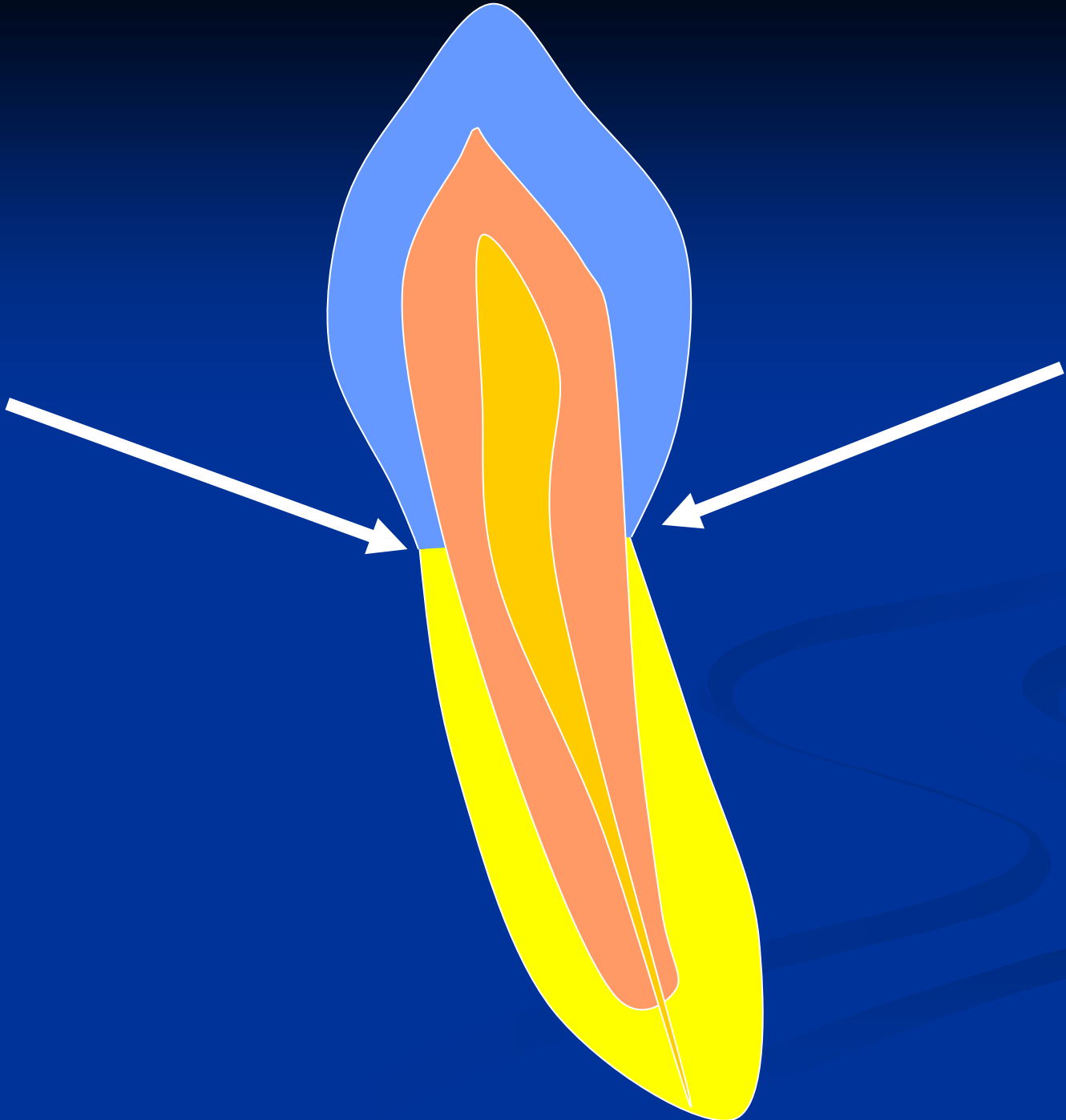
erovy

Mikroskopický obraz cervikální oblasti

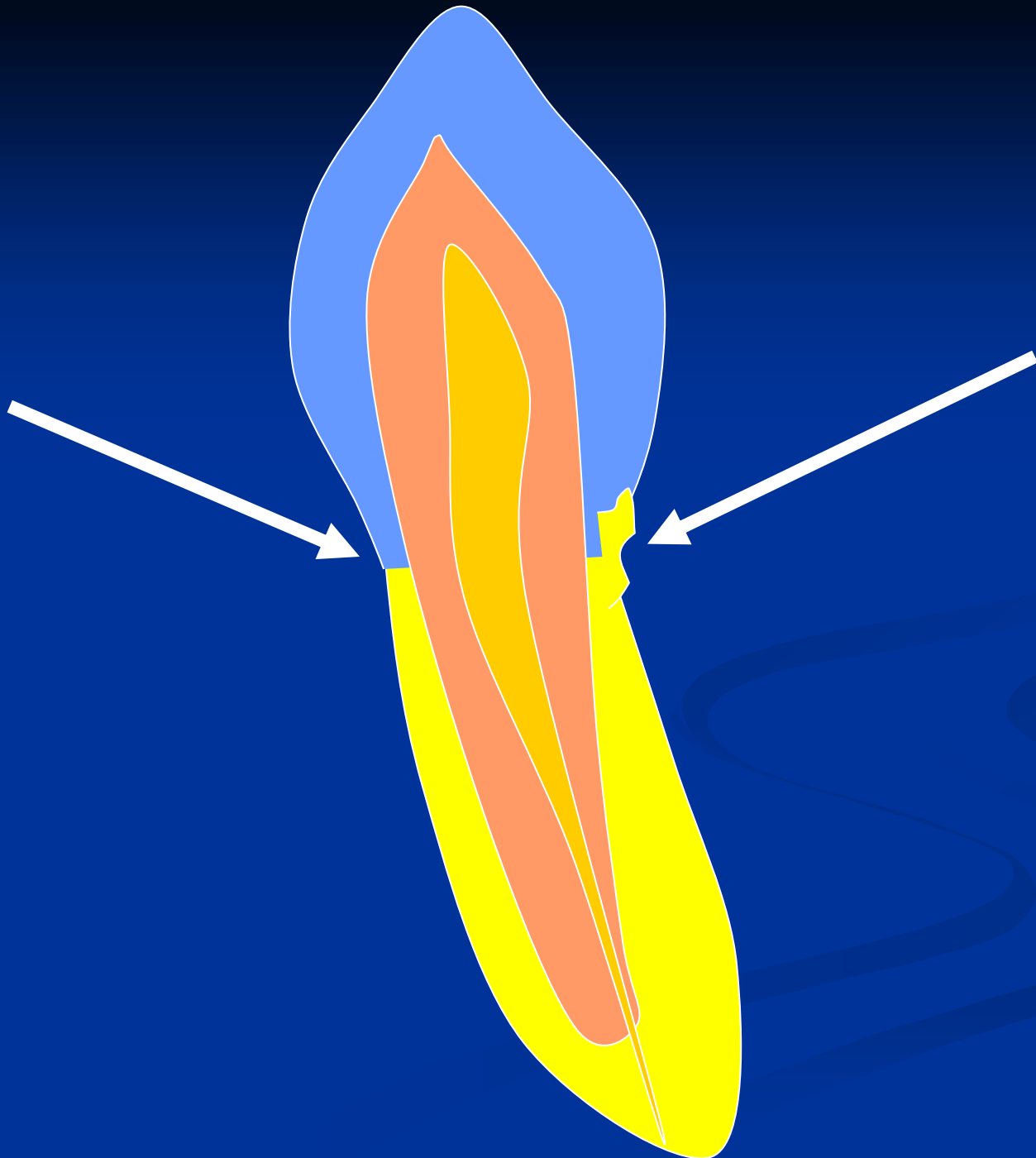
- Sklovina tenká, prizmata neprobíhají většinou kolmo k povrchu
- Cement v tenké vrstvě, acelulární, popř. okrsky afibrilárního cementu
- Dentin s menším množstvím dentinových tubulů

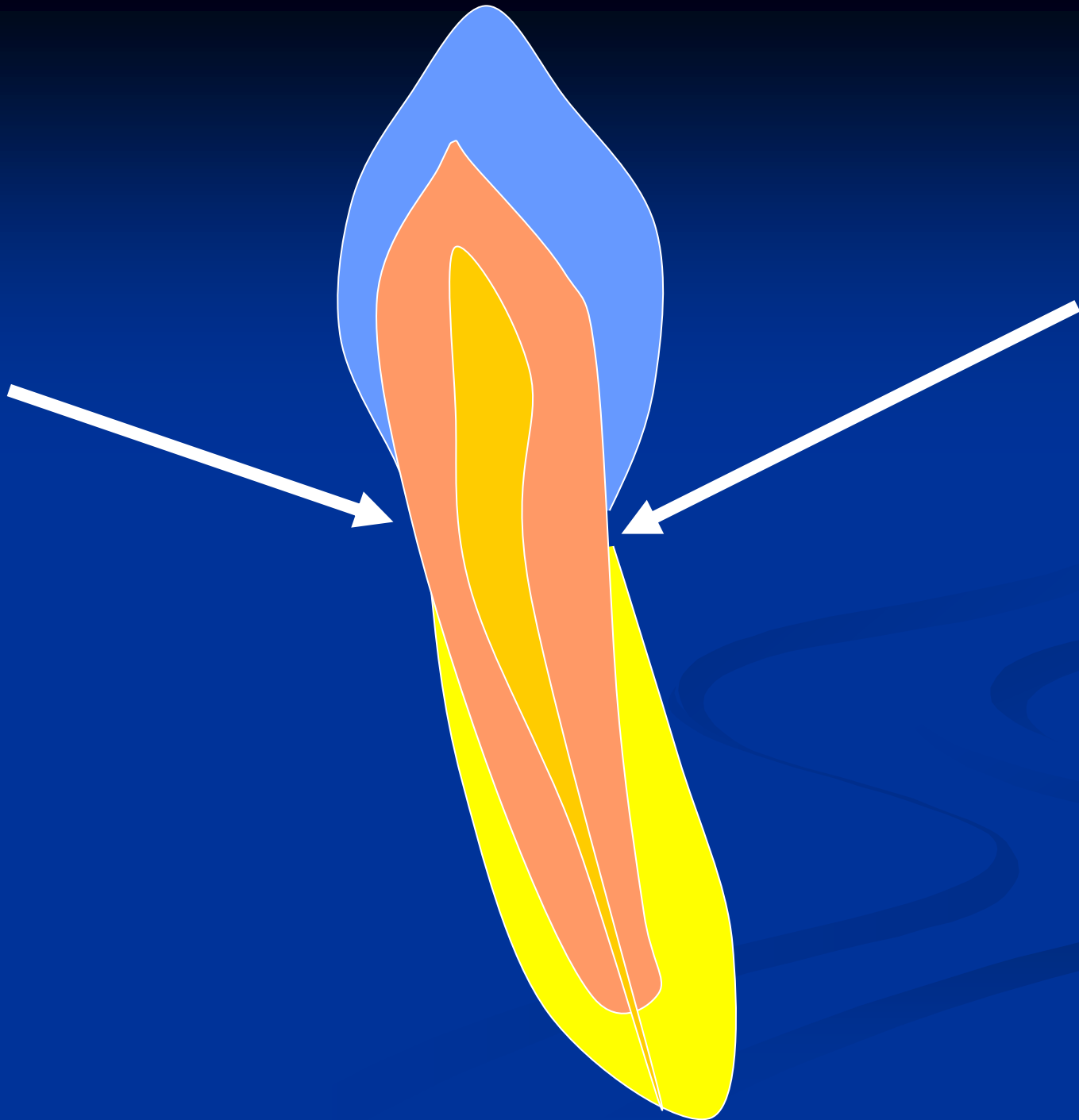
Anatomická x klinická korunka

Cervikální oblast

- Složitě uspořádání zubních tkání
- Místo habituálně nečisté
- Blízkost dásně
- Obtížné udržení sucha – tok sulkulární tekutiny, popř. krev
- Specifické namáhání při žvýkání v důsledku elastické deformace zubní korunky – riziko abfrakce

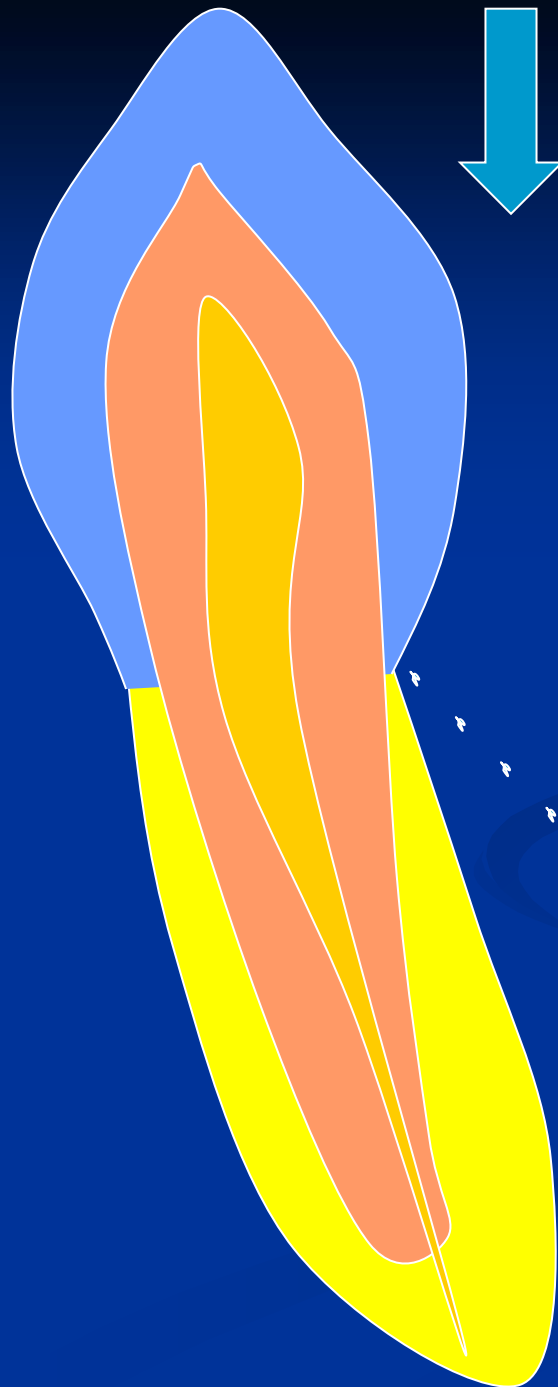
Cervikální oblast

- Složitě uspořádání zubních tkání
- Místo habituálně nečisté
- Blízkost dásně
- Obtížné udržení sucha – tok sulkulární tekutiny, popř. krev
- Specifické namáhání při žvýkání v důsledku elastické deformace zubní korunky – riziko abfrakce

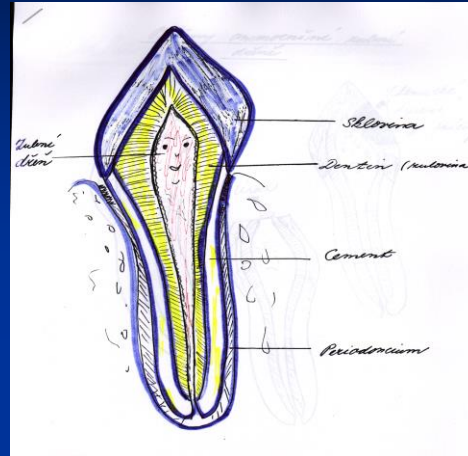
Cervikální oblast

- Složitě uspořádání zubních tkání
- Místo habituálně nečisté
- Blízkost dásně
- Obtížné udržení sucha – tok sulkulární tekutiny, popř. krev
- Specifické namáhání při žvýkání v důsledku elastické deformace zubní korunky – riziko abfrakce

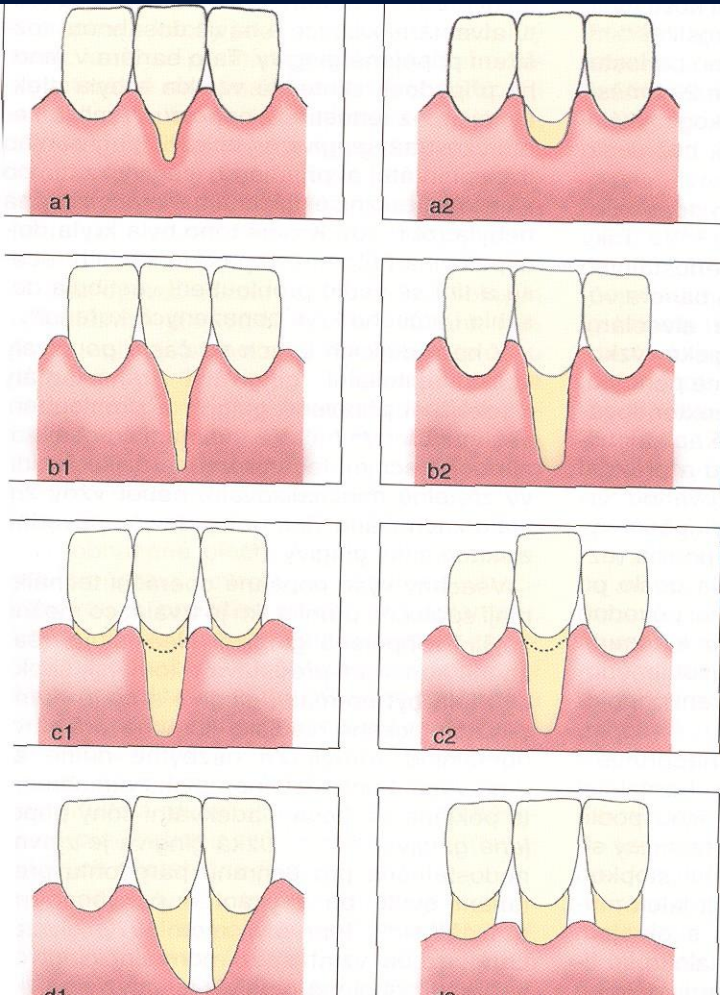

Anatomická x klinická korunka

Klasifikace recesů podle Millera

I. Recesus nepřekračuje mukogingivální hranici

II. Recesus překračuje mukogingivální hranici,

není ztráta interedentální gingivy

ani kosti

III. Recesus překračuje mukogingivální

hranici, je lehká ztráta interdentální gingivy a kosti, popř. změna postavení zubu

IV. Recesus překračuje mukogingivální

hranici, jsou těžké ztráty gingivy a kosti

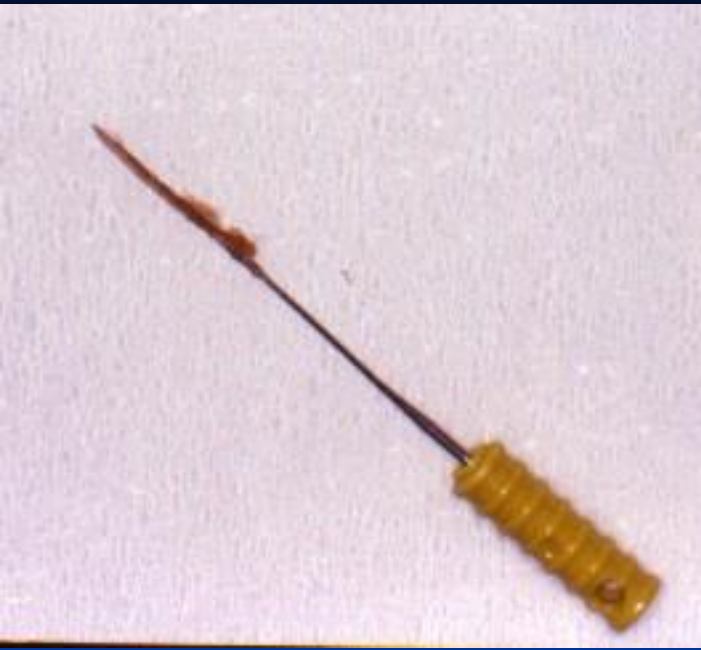
interdentálně, změny postavení zubů

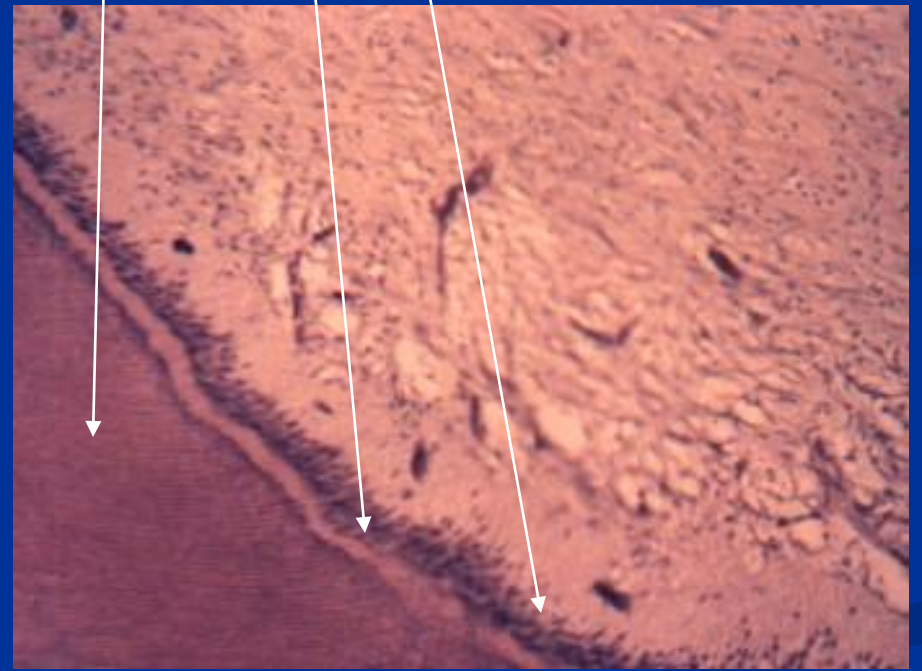
Dentinové hypersenzitivita

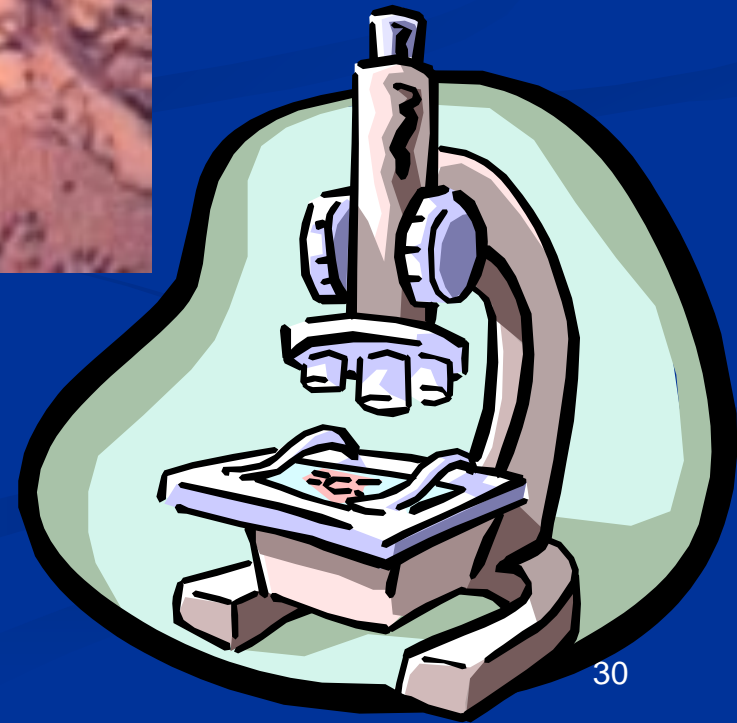
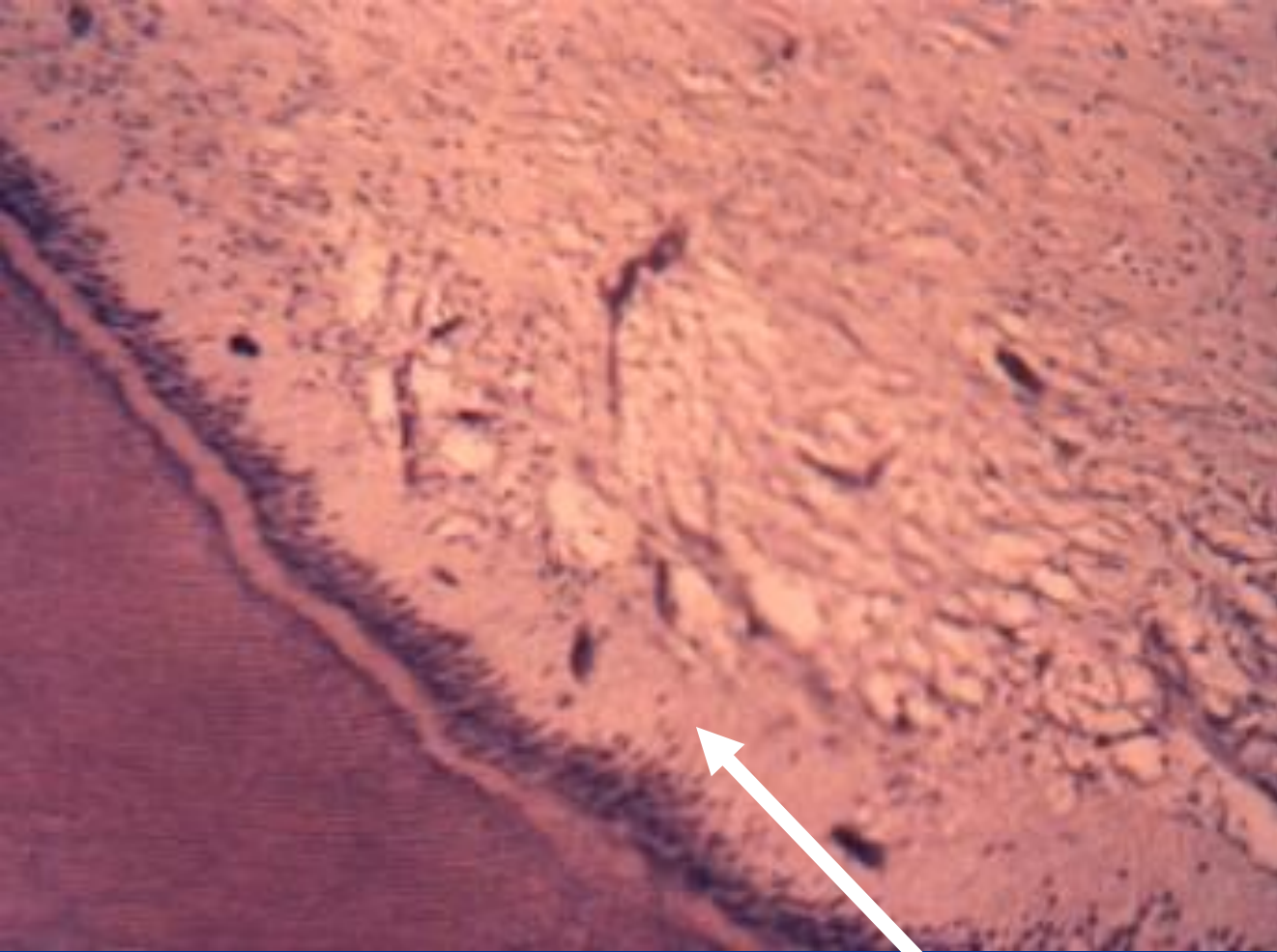
- **Dentinalgia** → Velmi krátká bolest
na základě tepelných, mechanických
nebo osmotických vlivů
Odeznívá do minuty
- **Pulpalgia** → Déle trvající bolest vznikající
na podnět

Nejde o bolest pulpitickou !

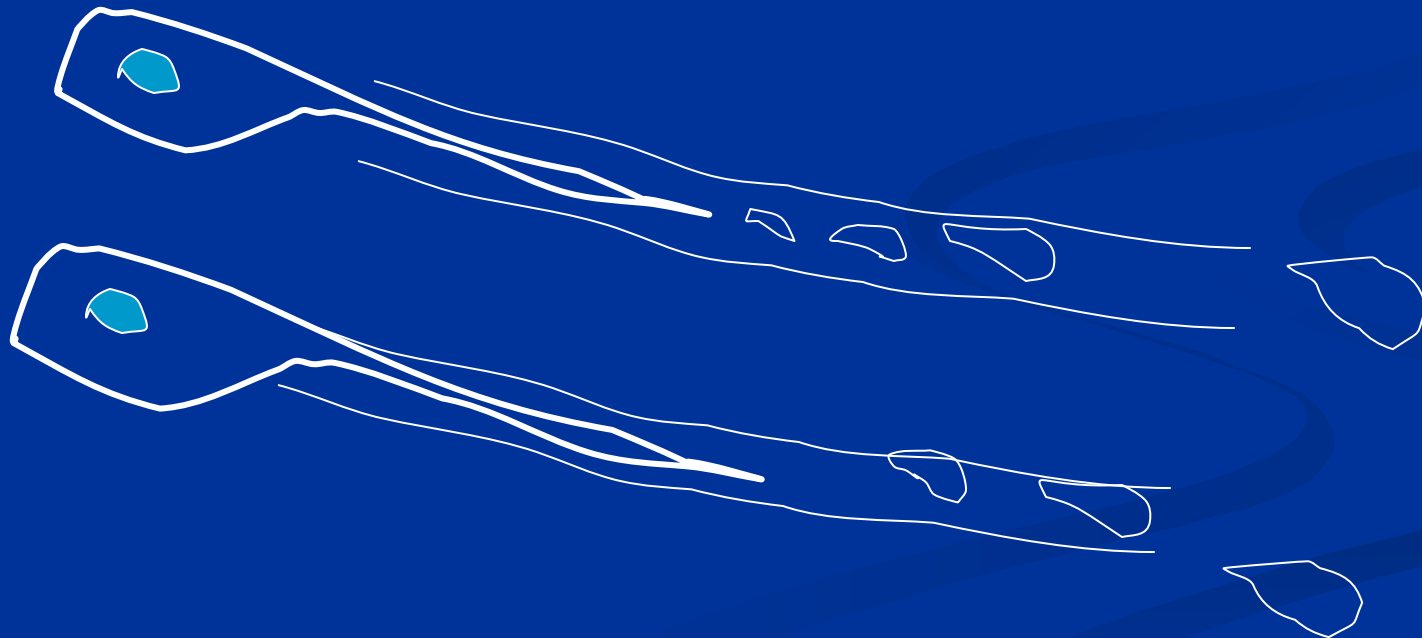
Odontoblasty
Predentin
Dentin

Teorie vzniku dentinové hypersenzitivity

- Hydrodynamická teorie

Tubulární tekutina

Odontoblast

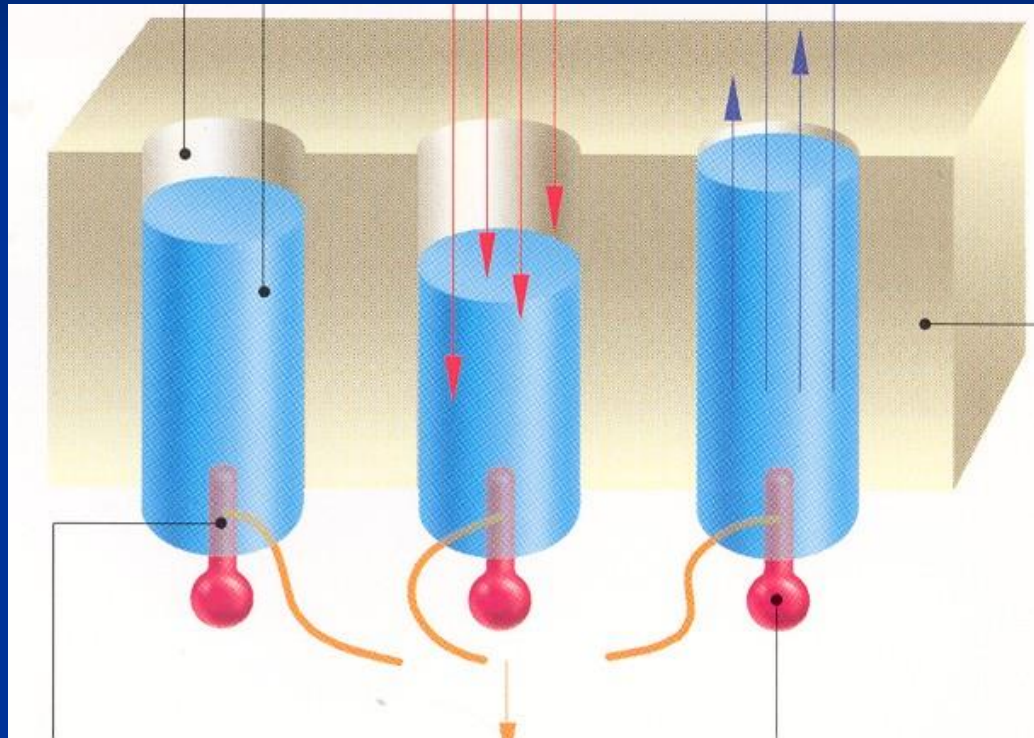
Nervové vlákno

Teplo

Chlad

Vysušení

Koncentrované roztoky

Dentinová hypersenzitivita – důsledek pohybu tekutiny v dentinových tubulech

Přirozené obranné faktory

- Smear layer *plus silika částice ze zubní pasty*
- Proteiny ze sliny
- Reparativní dentin
- Centripetální uzavírání dentinových tubulů
- Ukládání solí vápníku a hořčíku do dentinových tubulů

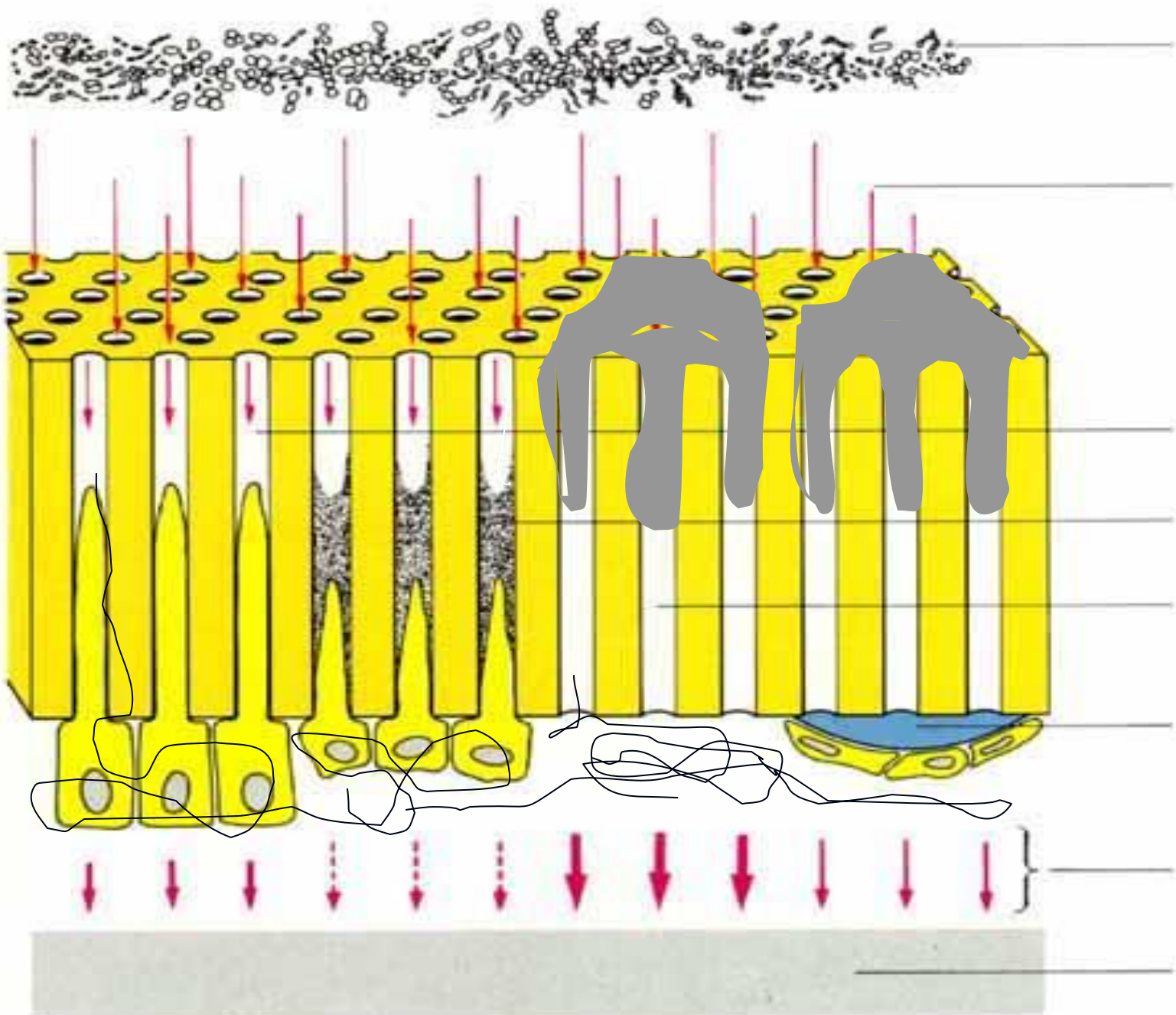

skleróza dentinu

Možnosti ošetření - požadavky

- Rychlá, snadná a bezbolestná aplikace
- Dlouhodobé působení bez jakýchkoli vedlejších účinků

Grossman 1935

Možnosti ošetření - preparáty

- Fluorid sodný

2% roztok neutrální nebo okyselený

33% pasta (kaolin, glycerin)

Laky (Fluor Protector, Bifluorid 12)

Nátěr, obklad, iontoforéza

Možnosti ošetření - preparáty

- Fluorid cínatý – součást zubních past a gelů
- Monofluorofosforečnan sodný – přísada zubních past, neuzavírá tubuly dostatečně
- Shlorid strontnatý - součást zubních past, efekt není jednoznačný

Možnosti ošetření - preparáty

- Citronan sodný –součást zubních past, sporný efekt
- Dusičnan sodný – roztok, pasta, gel, součást zubní pasty. *Kaliové ionty zabraňují repolarizaci nervových vláken po počáteční depolarizaci – snížení vnímání bolesti*

Možnosti ošetření - preparáty

- Oxalát draselný – uzávěr tubulů s inhibičním efektem na nervovou aktivitu
- Pryskyřice – látky podobné adhezivům – tvorba „hybridní“ vrstvy s uzavřením dentinových tubulů

Látky tvořící filmy na povrchu, popř. mineralizující

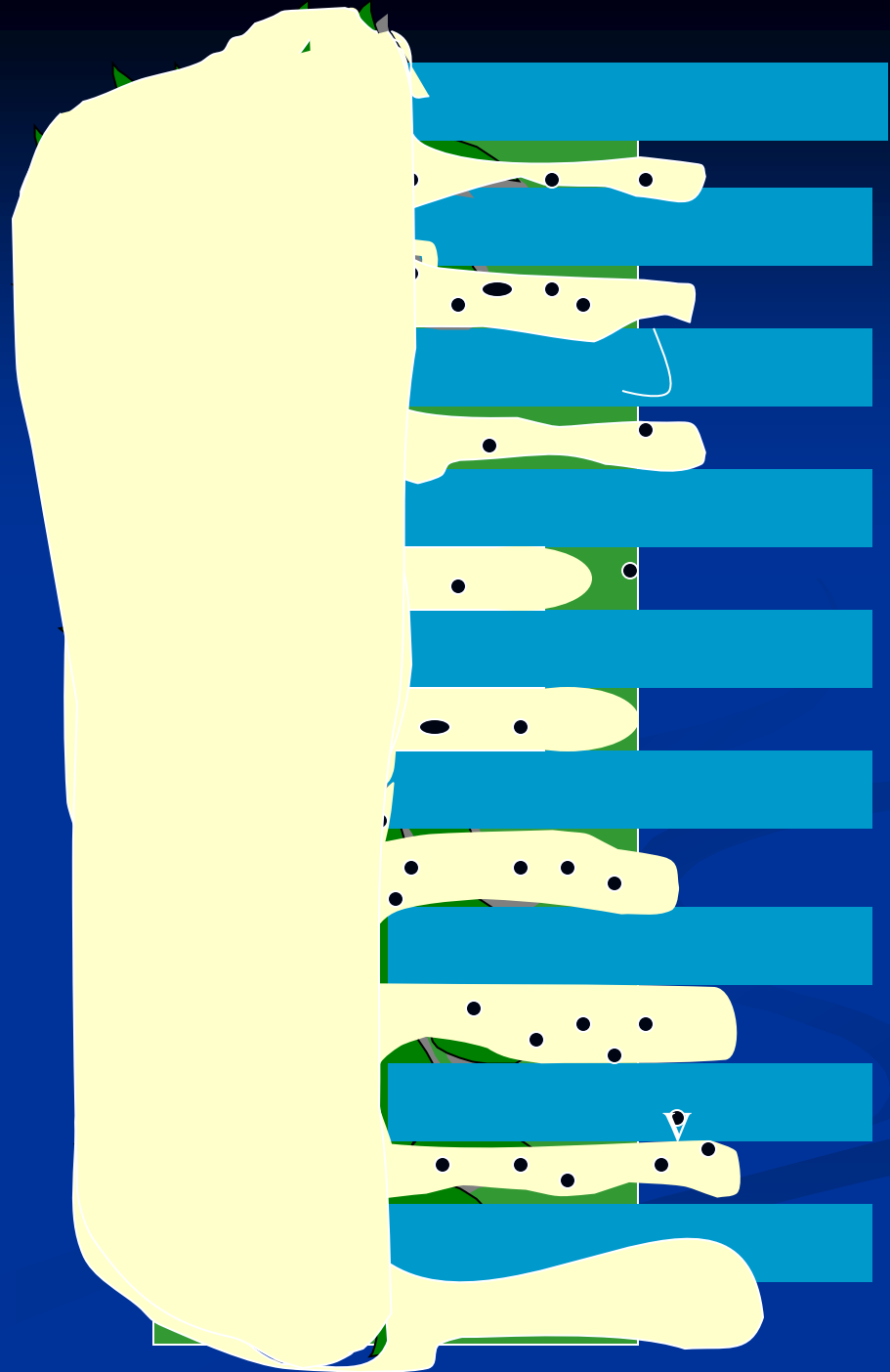
- Novamin
- ProArgin
- Chitoactive
- Microrepair
- Recaldent

Příklady:

Seal a Protect
(Dentsply de Trey)

Admira Seal
(VOCO)

Možnosti ošetření - preparáty

- Skloionomerní cementy
- Výplňové materiály (flow pryskyřice odvozené od kompozit nebo kompomerů)

Možnosti ošetření

- Laser – světelná energie je pohlcována tkáněmi a stimuluje metabolické procesy, popř. uzávěr dentinových tubulů
- Kombinace preparátů: obliterace dentinových tubulů a působení na nervová zakončení

Měření citlivosti

- Dotyk

ostrá sonda –přejetí

0 – 3 stupně

- Tepelné stimuly

proud z vyfukovače

- Osmotické stimuly

roztok sacharózy

- Elektrické stimuly (?)

Postup při léčbě dentinové hypersenzitivity

- Zjistit místo, odkud vycházejí bolestivé stimuly
- Zjistit příčinu
- Vyloučit jiné příčiny bolestivých pocitů

Strategie léčby

- Lokalizovaná hypersenzitivita:

Laky, adheziva, výplňové hmoty.

Kombinované preparáty pro ordinaci i domácí léčbu

- Generalizovaná hypersenzitivita:

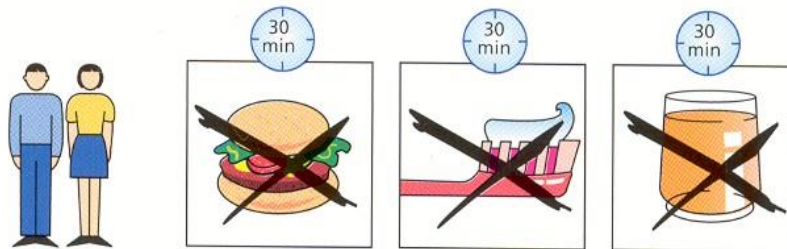
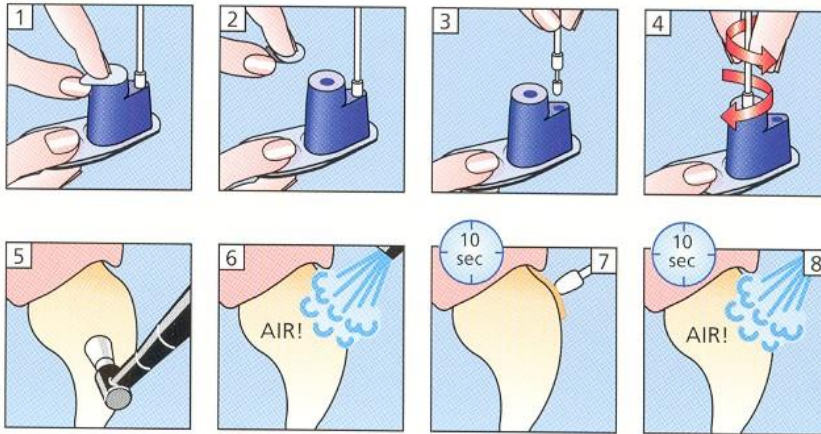
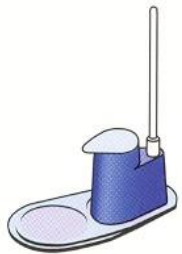
Zubní pasty s fluoridy, stronciem a kaliem

Kombinované preparáty pro ordinaci i domácí léčbu

VivaSens

- Jednosložkový preparát

Lak – etanol, voda, hydroxypropylcelulóza,
fluorid draselný,
polyetylénglykoldimetakrylát,
jiné metakryláty

**Rychlá práce,
rychlý účinek,
plastová složka**

Obsah fluoridů je výhodou !!!!

jednorázové použití

Prevence dentinové hypersenzitivity

- Netraumatizující techniky čištění zubů
- Vyloučení časté konzumace kyselých nápojů, zejména pokud by následovalo okamžité čištění zubů (prevence i erozivních defektů).
- Pasty s fluoridy
- Domácí přípravky – pro prevenci recidivy.

Typy cervikálních defektů

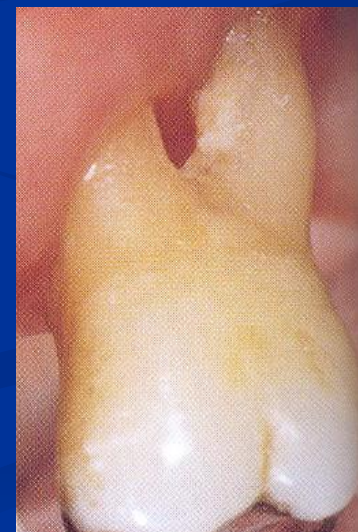
- Kaz
- Eroze
- Klínovité defekty
- Abraze-eroze
- Cervikální resorpce

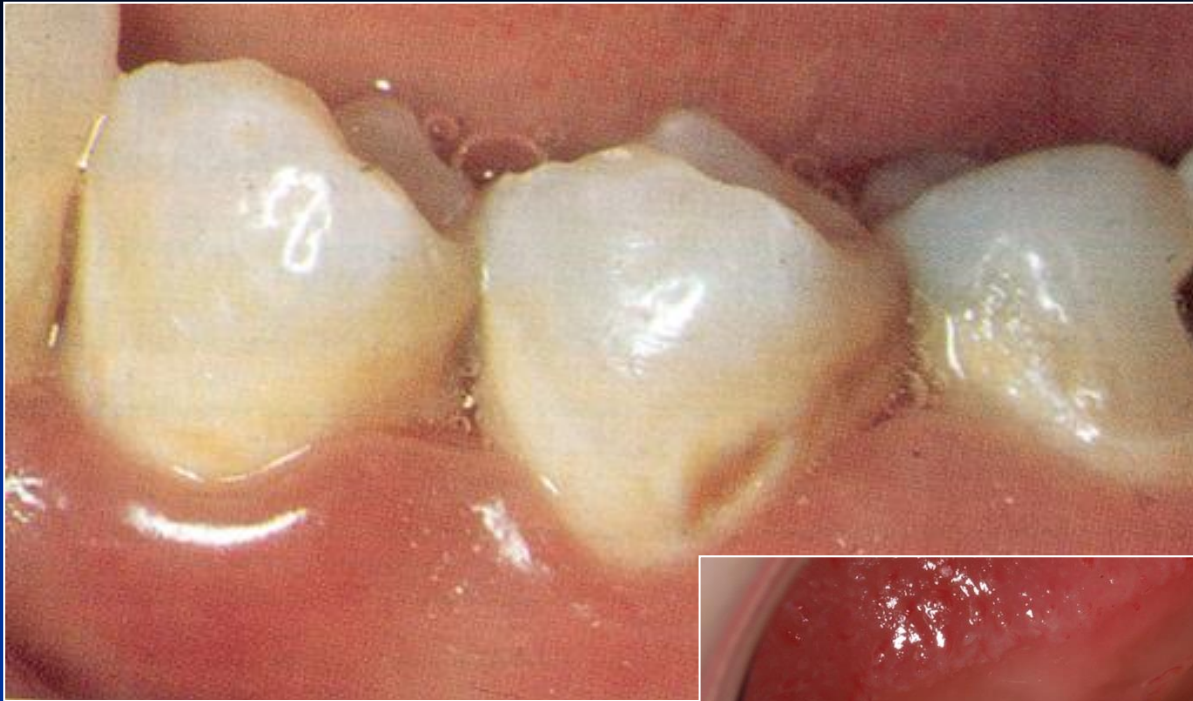
Cervikální kaz

- Kritické pH:
4,4- 5,5 pro sklovinu
6,0 – 6,6 pro dentin

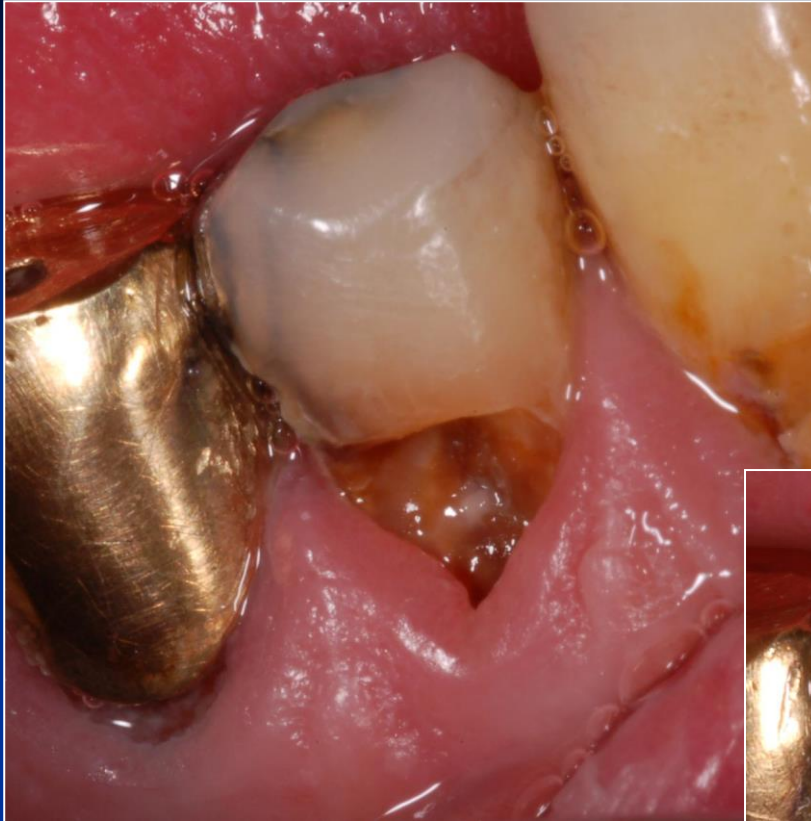
Kazy v cervikální části a kazy kořene se objevují hlavně u starších pacientů

Eroze

- Defekt tvrdých zubních tkání způsobený kyselinami, jež nejsou bakteriálního původu. V etiologii se uplatňují i mechanické vlivy.

Eroze

Kyselá potrava

Kyselé nápoje

Kyselé léky

Žaludeční kyselina (bulimia nervosa)

Měkčí, porézní tkáň naleptaná kyselinou
se snadno odstraňuje mechanicky

A close-up photograph of a person's teeth, showing the upper and lower arches. The teeth are white with some yellowish discoloration at the necks. The gums are pink and appear slightly inflamed. The text "Otevřené dentinové tubuly" is overlaid on the upper teeth, and "Zvýšená citlivost" is overlaid on the lower teeth.

Otevřené dentinové tubuly

Zvýšená citlivost

Klínovité defekty

- „...vznikají na tvářových plochách u krčků zubů. Při pohledu se strany vidíme, že defekt tvoří obraz klínu, jehož spodina je úplně hladká. Je nesporné, že některá individua inklinují ke vzniku těchto defektů více, ale je též jisté, že na jejich vzniku mají podíl tvrdé zubní kartáčky, hrubší čisticí prostředky a přemíra umělého čištění. Zuby se tak vlastně vybrušují...“

Neuwirt, 1952

Schéma klínovitého defektu

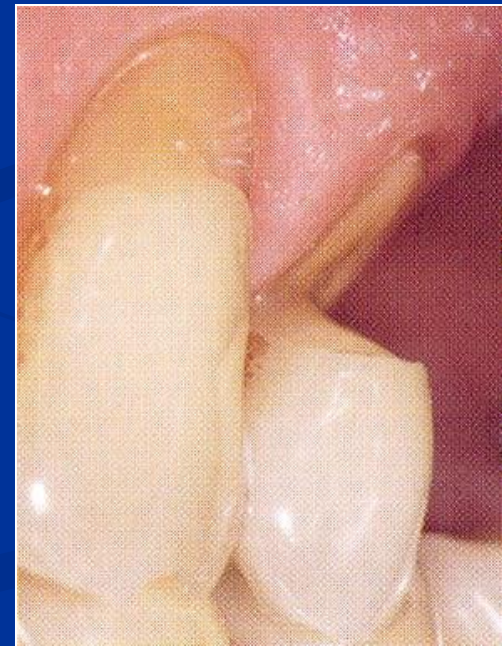
Etiologie - názory

- Abrazivní působení tvrdých kartáčků a past
- Chronický kaz s odstraňováním kariézních hmot
- Důsledek pnutí při zatížení zubu – elastická deformace a abfrakce
- Kombinace faktorů

Klínovité defekty

- Typické defekty tvaru V či klínu způsobený mechanicky bez ataky kyselinou

Jsou důsledkem mechanického odstranění tvrdých tkání horizontálním čištěním zubů a (nebo) důsledkem funkčního zatížení zubů - abfrakce (Grippo, 1992)

Abfrakce

- Typické defekty tvaru klínu s hladkou případně lehce zdrsňelou spodinou (v případě sekundárního erozivního působení).

*Nebolestivé, na spodině sekundárně
kalcifikované svazky kolagenních vláken
dentinu. Sahají lehce subgingiválně. Jsou i u zvířat.*

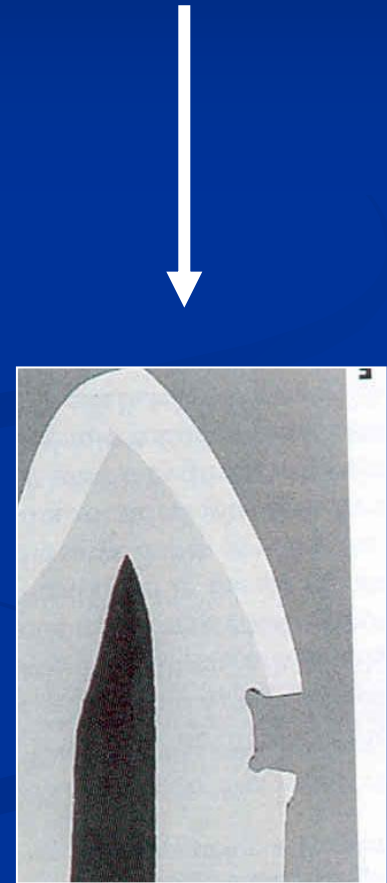

Agresivní cervikální resorpce

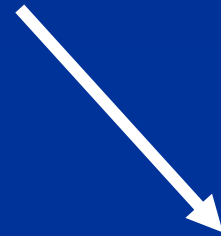
Cervikální výplně

Výplně nejsou mechanicky namáhány žvýkáním. Námaha vyplývá z elastické deformace komplexu zub – výplň při zatížení žvýkacím tlakem

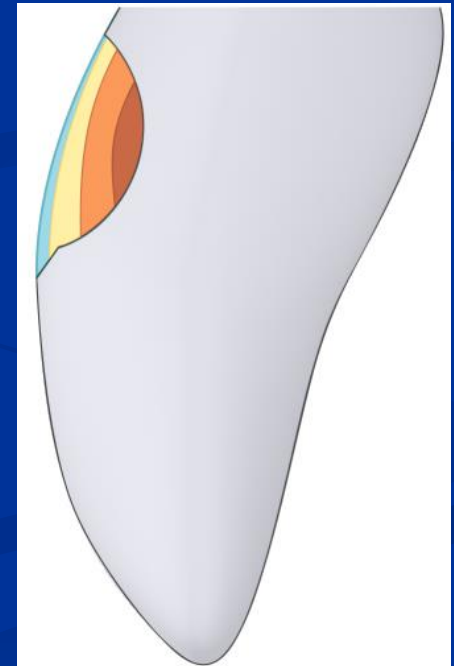
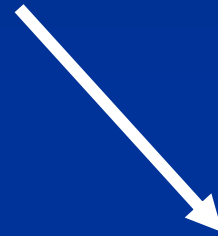
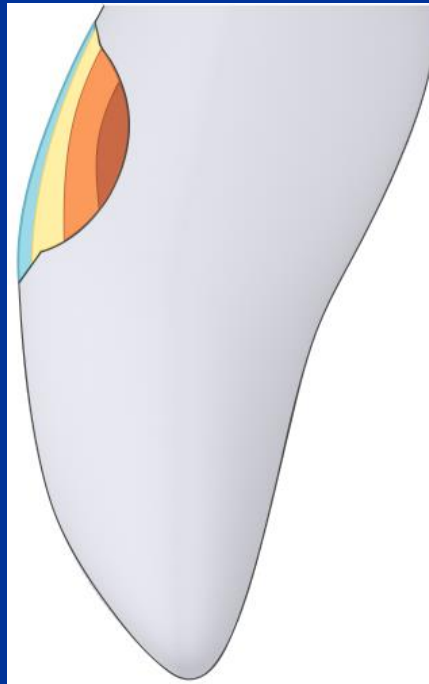
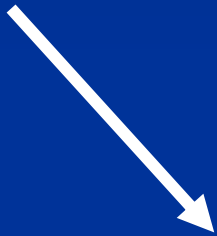
Cervikální výplně

Mechanická retence

Cervikální výplně

Adhezivní retence

V. Třída – kompozit indikace

- Tam, kde je důležitá estetika nejčastěji frontální a premolárový úsek
- Tam kde je kavita obklopená celá nebo z velké části sklovinou.

V. Třída – kompozit kontraindikace

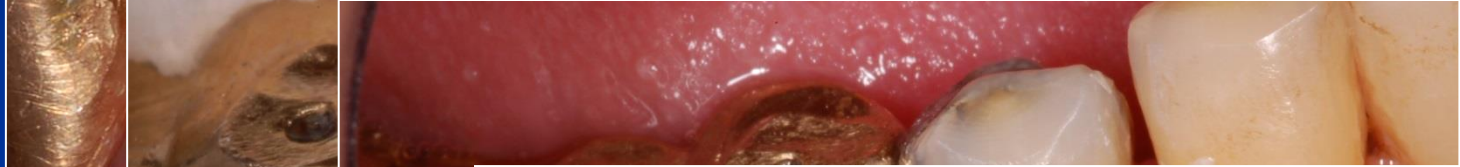
- Nelze udržet adekvátní sucho
- Kavita sahá subgingiválně
- Malhygiena
- Kazy kořene mimo sklovinu

Matrice

Zajišťuje nerušené tuhnutí
Umožňuje anatomické vy

Matrice

Zajišťuje nerušené tuhnutí

Umožňuje anatomické vy

Adhezivní příprava zubních tkání u cervikálních defektů

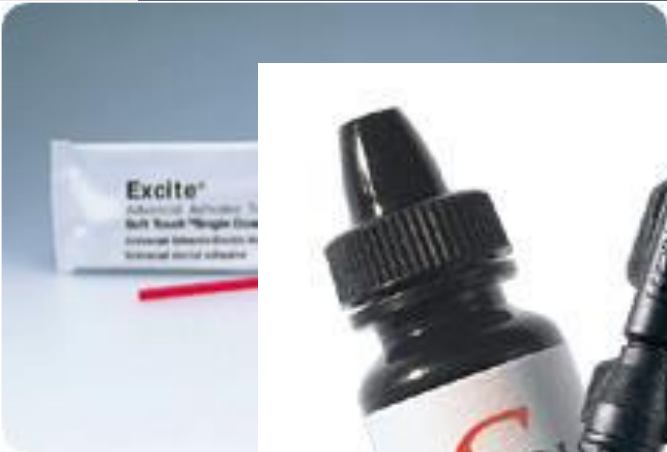
Široký retenční pruh extendovaný koronálně

Totální leptací technika a priming + bonding

Dvoukrokový samoleptací systém

Selektivní bonding

Volba materiálu - kompozit

- Kompozit – dobře leštitelný, mikrofilní, nanofilní
- U plochých mělkých defektů flow nebo kombinace
- Temperovaný kompozit

← Laser

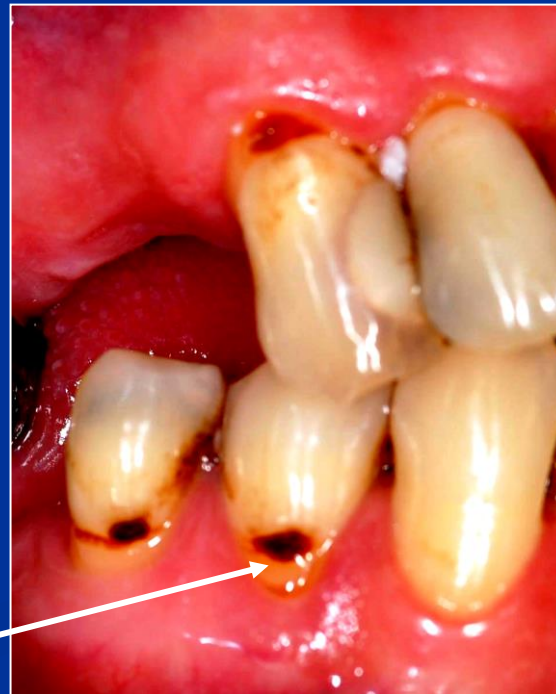

Volba materiálu - kompozit

- Kompozit: kaz, eroze, klínovité defekty i abraze
- Skloionomer: kariézní defekty, hlavně hlubší mimo sklovinu a při větším sklonu ke kazivosti.

Skloionomer - sklopolyalkenoát

- Tam, kde obrys kavity leží z velké části nebo zcela mimo sklovinu

Skloionomer

- sklopolyalkenoát

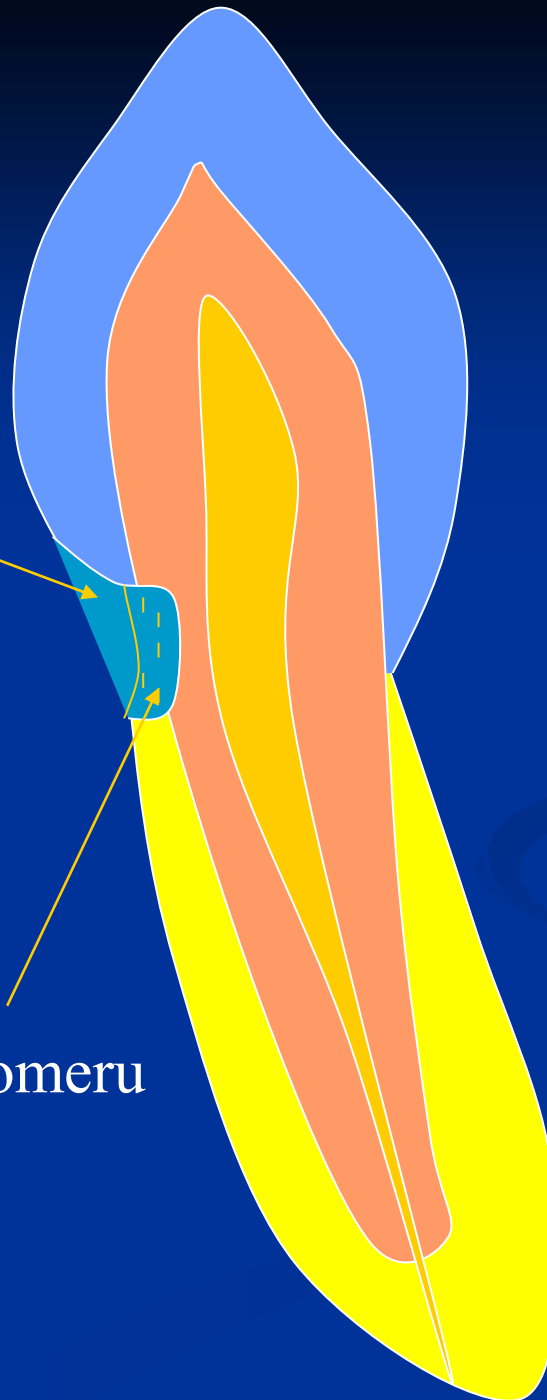
- Vlastnosti
  - Specifická vazba k zubním tkáním
  - Uvolňování fluoridových iontů
  - Příznivý koeficient tepelné roztažnosti (termální expanze)
  - Přijatelná estetika

Sendvič

Výplň z kompozitu

Podložka ze skloionomeru

Vazby:

Skloionomer – zubní tkáň
Chemická

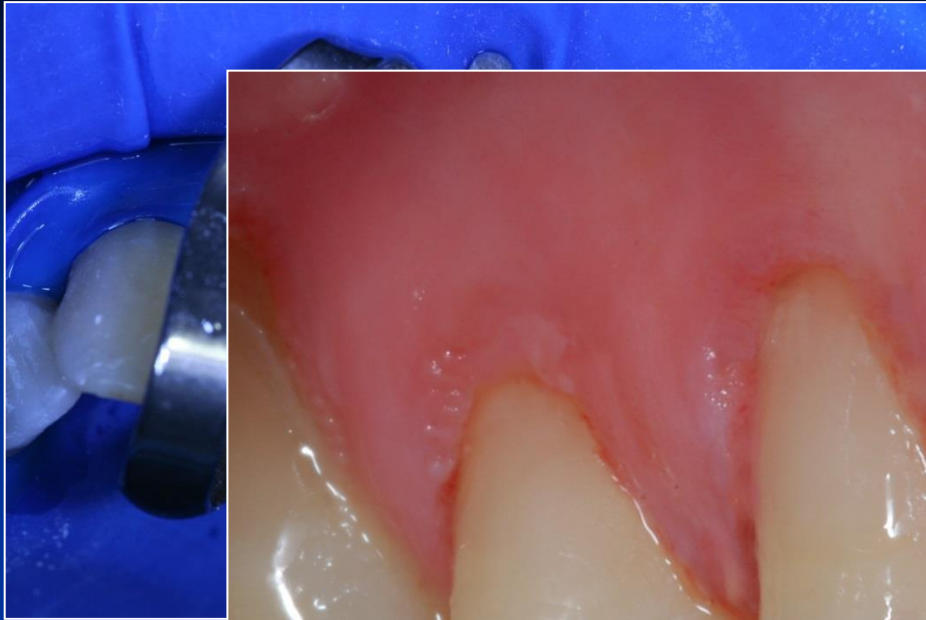
Kompozit – zubní tkáň
Mikromechanická

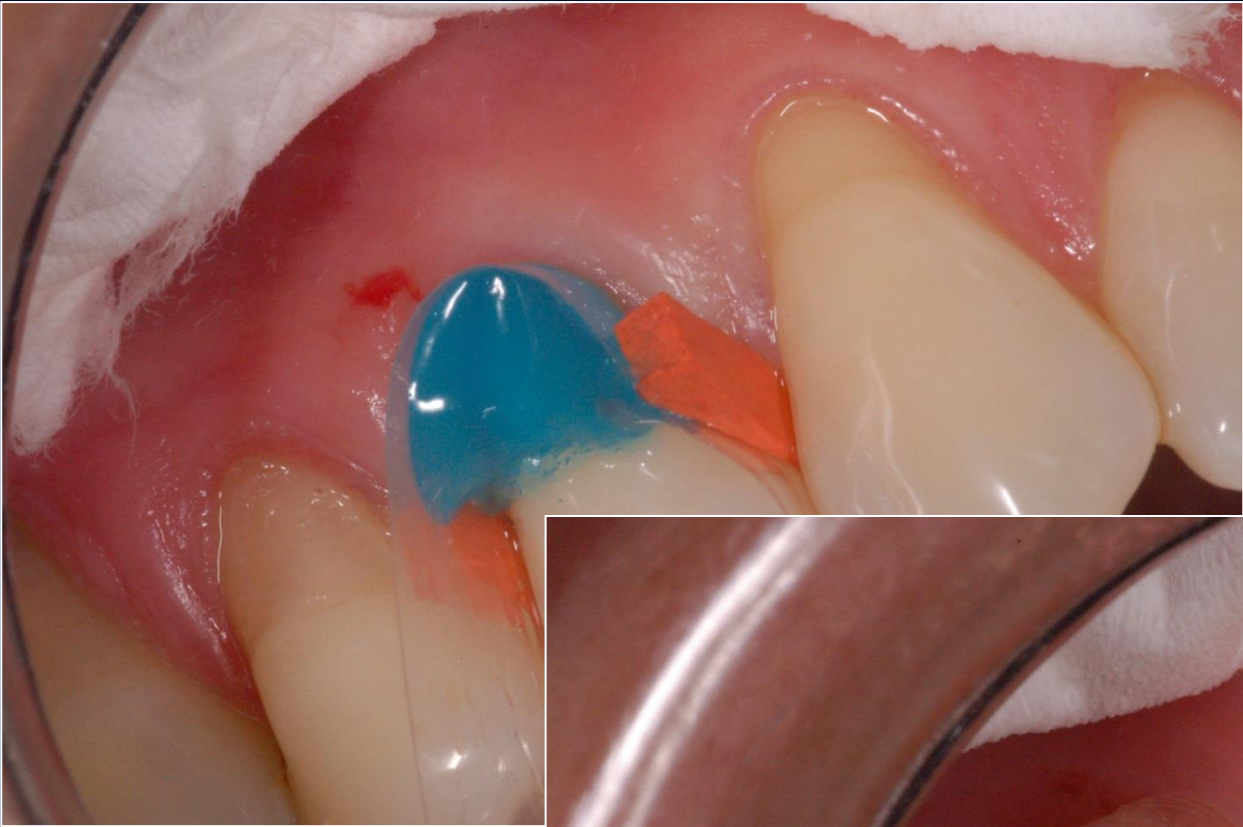
Kompozit – skloionomer
Mikromechanická

Suché pracovní pole

**Řešení cervikálních
defektů je většinou pouze
symptomatické!!!!**

Strategie

- Odhalit a pokud možno odstranit příčinu
- Krytí nebo výplň

Kaz kořene

- Výskyt stoupá s věkem
- Velmi často snižená salivace z důvodů celkové medikace

Kaz cementu - klasifikace

1. Iniciální kaz kořene

Světle hnědá až tmavožlutá barva, není povrchový defekt, povrchová vrstva je měkčí a může být porušena ostrou sondou

2. Mělký kaz kořene

Tmavohnědá nebo světlehnědá barva, povrchový defekt do hloubky 0,5 mm, povrch je měkkým nepravidelný

3. Kavitovaná léze kořene

Světle až tmavohnědá barva, povrch měkký, hloubka větší než 0,5mm

4. Léze zasahující do dřene

Kavitovaná léze s penetrací do kořenového kanálku.

Kaz kořene

- Anamnéza
- Vyšetření sliny – xerogenní potenciál, konzultace s PL, pilokarpin 5mg (později až 10mg) 3x denně
- Mikrobiologie vhodná

Kaz kořene

- Výplachy 0,12% chlorhexidinem 2x denně 60 s
- Překrytí obnažených kořenů fluoridovým lakem (opakovat každé 3 měsíce)
- Exkavace a GIC
- Zubní pasta bez laurylsulfátu (Prevident 5000 Dry Mouth, Colgate Palmolive)

Kaz kořene

- Analýza stravovacích návyků a doporučení sladkostí bez cukru
- Elektrický zubní kartáček často vhodný
- 3x denně žvýkání žvýkaček s obsahem xylitolu (mutace *S. mutans* do méně kariogenní formy a remineralizace se sliny)

Kaz kořene

■ Aplikace Recaldentu

Po 2 týdnech – měsíci opakování mikrobiologických testů

Dlouhodobě udržovací fáze:

Nahrazení výplní z GIC materiály na bazi pryskyřicí modifikovaných GIC.

Kontroly po 3 měsících a další vyšetření dle potřeby.

